

21501-32 Landbouw- en Visserijraad

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister en staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over de Geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026 (Kamerstuk 21501-32, nr.1792). De op 19 mei 2026 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de bewindslieden bij brief van ... toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Steen

De adjunct-griffier van de commissie,
Bosman

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie		2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie		2
Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie		5
Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie		6
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie		7
Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie	8	
Vragen en opmerkingen van de leden van de FvD-fractie	9	
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie		9
Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie	11	
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie		12
Vragen en opmerkingen van de leden van de Groep Markuszower		14

II Antwoord / Reactie van de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de agenda van de formele Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026. Deze leden willen in het bijzonder stilstaan bij het vraagstuk van de beschikbaarheid en betaalbaarheid van meststoffen, omdat dit vraagstuk naar hun oordeel niet alleen een economisch, maar ook een fundamenteel strategisch karakter heeft. De Europese landbouw staat voor grote uitdagingen: klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en geopolitieke spanningen ondermijnen op termijn de voedselzekerheid op ons continent. De huidige prijsstijgingen van kunstmest, mede veroorzaakt door verstoringen in de energiemarkt en de handelsroutes rond de Straat van Hormuz, laten zien hoe kwetsbaar ons voedselsysteem is wanneer het sterk leunt op importen van buiten de Europese Unie (EU). Deze leden zijn dan ook blij dat de Europese Commissie (EC) op 19 mei 2026 een actieplan voor meststoffen heeft gepresenteerd en dat het kabinet werk maakt van maatregelen om de directe problemen te verzachten. Tegelijk hopen zij dat dit moment ook wordt aangegrepen om de koers voor de langere termijn te bepalen.

De leden van de D66-fractie vragen de minister hoe hij het actieplan van de EC beoordeelt en in hoeverre de daarin opgenomen maatregelen, zoals steun aan boeren, versterking van de Europese productie, precisielandbouw en de ontwikkeling van biobased en lage-CO₂-meststoffen, aansluiten bij de Nederlandse inzet. Deze leden vragen ook of de minister van mening is dat dit actieplan voldoende ambitie toont voor de middellange en lange termijn, of dat aanvullende stappen nodig zijn.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de discussie over een mogelijke tijdelijke uitzondering op de Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)-heffing voor geïmporteerde kunstmest. Deze leden begrijpen dat hoge inputkosten druk leggen op boeren, maar vragen de minister hoe hij aankijkt tegen het risico dat een tijdelijke vrijstelling de prikkel wegneemt om te investeren in duurzamere alternatieven zoals Renure en de Europese kunstmestindustrie te versterken. Welk effect heeft deze vrijstelling op Europese kunstmestproducenten? Zij vragen voorts of de minister het voorstel van rapporteur Canfin in het Europees Parlement (EP) kent en hoe hij dit idee waardeert als mogelijke brug tussen klimaatambities en de bestaanszekerheid van boeren. Is de minister het met deze leden eens dat het terugvloeiën van de gelden niet alleen direct naar het boerenerf is, maar ook wordt ingezet om duurzamer alternatieven te stimuleren, zoals meer grondgebonden landbouw?

De leden van de D66-fractie wijzen erop dat Europa voor een aanzienlijk deel afhankelijk is van import van kalium- en fosfaatmeststoffen uit Rusland en Belarus en dat ook de afhankelijkheid van energie en diervoeder uit het buitenland de weerbaarheid van ons voedselsysteem beperkt. Deze leden vragen de minister hoe hij deze geopolitieke kwetsbaarheid weegt in de Nederlandse inzet bij de Raad en welke concrete stappen Nederland bepleit om de strategische autonomie van de EU op het gebied van meststoffen te vergroten. Zij vragen ook of de minister bereid is om bij de Raad te pleiten voor een ambitieuzer diversificatiebeleid waarbij de EU actief inzet op alternatieve bronnen en het verminderen van importafhankelijkheid op de lange termijn.

De leden van de D66-fractie zijn ervan overtuigd dat de structurele oplossing voor de mestproblematiek, de geopolitieke kwetsbaarheid en de uitdagingen op natuur hand in hand gaat met de omschakeling naar een meer grondgebonden landbouw. Wanneer de hoeveelheid vee beter in balans is met het eigen landareaal, verminderen niet alleen de uitstoot van stikstof en broeikasgassen, maar ook de afhankelijkheid van geïmporteerd diervoeder en kunstmest. Deze leden vragen de minister hoe hij de relatie ziet tussen de kortetermijnmaatregelen rond mestbeschikbaarheid en de langetermijnambitie voor een grondgebonden landbouwsysteem. Zij vragen ook of de minister van mening is dat het actieplan van de EC voldoende aandacht besteedt aan deze structurele omslag, of dat hier aanvullend beleid voor nodig is.

De leden van de D66-fractie willen in dit verband een concreet instrument uitlichten, Renure: kunstmestvervangers geproduceerd uit dierlijke mest. Deze technologie biedt een aantrekkelijk perspectief, omdat zij tegelijk de druk op de kunstmestmarkt vermindert, de kringloop van nutriënten sluit en de afhankelijkheid van geïmporteerde meststoffen terugdringt. Tegelijkertijd hebben deze leden ook zorgen bij het uitrollen van Renure, omdat dit alleen bijdraagt aan een grondgebonden kringlooplandbouw als dit onder de juiste voorwaarden wordt toegepast. In tegenstelling tot bijvoorbeeld kunstmest dat buiten de mestnorm valt. Deze leden vragen de minister of Renure een expliciete plek krijgt in het Europese actieplan voor meststoffen en hoe de Europese regelgeving op dit punt zich ontwikkelt. Zij hechten eraan dat de regelgeving voor Renure zodanig wordt vormgegeven dat het middel echt bijdraagt aan grondgebondenheid en niet verworden tot een omweg om de mestoverschot problematiek te verdoezelen. Zij vragen de minister hoe hij borgt dat de normen voor RENURE streng genoeg zijn om dit te garanderen, maar tegelijk voldoende werkbaar om innovatie en praktijkadoptie te stimuleren.

De leden van de D66-fractie onderschrijven het belang van precisielandbouw en innovatie als middelen om het gebruik van meststoffen te verminderen zonder de productiviteit te schaden. Nederland heeft op dit vlak een sterke kennispositie. Deze leden vragen de minister op welke manier Nederland deze expertise inbrengt in de Europese discussie over het actieplan voor meststoffen en hoe hij borgt dat de Europese aanpak voldoende ruimte biedt voor vernieuwing en de toepassing van biobased alternatieven. Zij vragen tot slot of de minister mogelijkheden ziet om de bestaande kennis en technologie op het gebied van duurzame meststoffen en kringlooplandbouw beter te benutten als onderdeel van de Europese strategie voor strategische autonomie en voedselzekerheid.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de stukken aangaande de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026. Deze leden hebben hierover een aantal opmerkingen en vragen.

Europees mestbeleid, beschikbaarheid en betaalbaarheid van meststoffen

De leden van de VVD-fractie zien dat Europese boeren opnieuw worden geraakt door geopolitieke onrust en stijgende kosten. Waar eerder de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne tot forse kunstmestprijsstijgingen leidden, zorgen spanningen in het Midden-Oosten opnieuw voor onzekerheid over beschikbaarheid en betaalbaarheid van meststoffen. Tegelijkertijd staat op de agenda van de Landbouw- en Visserijraad het Europese actieplan voor meststoffen, gericht op ondersteuning van landbouwers en het versterken van veerkrachtige voedselssystemen.

De leden van de VVD-fractie vinden dat Europa hier niet passief kan toekijken. Boeren moeten kunnen beschikken over betaalbare productiemiddelen, zonder dat voedselproductie in Europa verder onder druk komt te staan. Strategische autonomie betekent immers ook voedselzekerheid. Daarom hebben deze leden de volgende vragen aan de minister. Hoe beoordeelt de minister de berichten dat de EC werkt aan aanvullende steunmaatregelen om boeren te beschermen tegen oplopende kunstmestprijzen? Welke opties liggen volgens de minister op tafel en steunt Nederland een gerichte Europese aanpak om prijsschokken op te vangen? Kan de minister aangeven hoe het Europese actieplan concreet gaat bijdragen aan meer leveringszekerheid en lagere afhankelijkheid van instabiele externe markten voor kunstmestgrondstoffen? Wordt daarbij ook gekeken naar het versterken van Europese productiecapaciteit?

De leden van de VVD-fractie zien tegelijkertijd kansen in innovatie en circulariteit. Nederland heeft veel kennis op het gebied van hoogwaardige mestverwerking. Kan de minister bevestigen dat Nederland in Brussel actief inzet op het sneller toelaten en opschalen van circulaire meststoffen, zoals onder andere Renure, als volwaardig alternatief voor kunstmest?

De leden van de VVD-fractie vragen of de minister de mening deelt dat Europese regelgeving innovatie nu te vaak belemmert, terwijl juist modernisering en technologische ontwikkeling boeren weerbaarder kunnen maken. Kan de minister daarnaast toezeggen dat bij de Nederlandse appreciatie van het Europese actieplan nadrukkelijk wordt gekeken naar zowel betaalbaarheid op de korte termijn als structurele versterking van de concurrentiekracht en strategische autonomie van de Europese landbouw?

Nieuwe Genomische Technieken (NGT's)

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de stand van zaken rondom de Europese onderhandelingen over Nieuwe Genomische Technieken (NGT's). Deze leden constateren dat de Europese Raad reeds groen licht heeft gegeven op het onderhandelingscompromis en dat behandeling in het EP naar verwachting zal plaatsvinden tijdens de ENVI-commissie van 1 tot en met 6 juni 2026 en de plenaire stemming van 15 tot en met 18 juni 2026.

De leden van de VVD-fractie onderstrepen het grote belang van innovatie binnen de land- en tuinbouw, zeker in het licht van voedselzekerheid, weerbaarheid, verduurzaming en het toekomstige verdienvermogen van Nederland. Deze leden zien NGT's als een belangrijke technologie om sneller en gericht gewassen te ontwikkelen die beter bestand zijn tegen ziekten, droogte en veranderende omstandigheden. Zij constateren tegelijkertijd dat op het onderhandelingscompromis verschillende amendementen zijn ingediend die volgens betrokken sectorpartijen kunnen leiden tot aanzienlijke vertraging van het proces of zelfs het stilvallen van het gehele voorstel. Zij vragen de staatssecretaris om een appreciatie van de huidige stand van zaken binnen het EP. Hoe beoordeelt de staatssecretaris de risico's voor vertraging of heropening van de onderhandelingen indien amendementen worden aangenomen? Daarnaast vragen deze leden welke gevolgen een langdurige vertraging of mogelijke intrekking van het voorstel zou hebben voor de Nederlandse veredelingssector, de concurrentiepositie van Nederland en het Europese innovatieklimaat.

De leden van de VVD-fractie lezen dat verschillende amendementen zien op aanvullende verplichtingen rondom traceerbaarheid, etikettering, detectiemethoden en octrooiering. Deze leden vragen de staatssecretaris in hoeverre dergelijke aanvullende eisen volgens het kabinet proportioneel, uitvoerbaar en werkbaar zijn voor veredelingsbedrijven en kennisinstellingen. Ook vragen deze leden hoe de staatssecretaris aankijkt tegen amendementen die ertoe kunnen leiden dat lidstaten aanvullende nationale maatregelen kunnen nemen rondom NGT's. Acht de staatssecretaris het wenselijk dat hierdoor opnieuw versnippering binnen de Europese interne markt ontstaat?

De leden van de VVD-fractie wijzen daarnaast op de breed aangenomen motie-Den Hollander c.s. waarin het kabinet is verzocht te komen tot een ambitieuze innovatieagenda voor de tuinbouw-, zaadverdelings- en biotechnologiesector (Kamerstuk 36800-XIV, nr. 49). Deze leden zien voortgang op het NGT-dossier als een belangrijk onderdeel daarvan. Zij vragen de staatssecretaris daarom welke inzet het kabinet de komende periode richting het EP en andere lidstaten pleegt om voortgang op het NGT-voorstel te ondersteunen en het belang van een werkbaar en innovatievriendelijk Europees kader te onderstrepen.

Visserijakkoorden met derde landen

De leden van de VVD-fractie onderstrepen het belang van een sterke en toekomstbestendige Nederlandse visserijsector. Deze leden vinden het van groot belang dat Nederlandse vissers kunnen blijven investeren in innovatie, verduurzaming en efficiëntere vistechneken. De pelagische visserij is daar volgens deze leden een belangrijk voorbeeld van. Tegelijkertijd constateren zij dat innovatieve Nederlandse visserijmethoden in Europees verband regelmatig onder druk staan, terwijl Nederlandse vissers juist investeren in verduurzaming en lagere brandstofkosten. Zij vragen de staatssecretaris daarom op welke wijze hij zich in

Europees verband inzet voor een gelijk speelveld en voor behoud van ruimte voor innovatieve en duurzame vistechnieken binnen de Nederlandse visserijsector.

De leden van de VVD-fractie hebben daarnaast kennisgenomen van de lopende onderhandelingen over de visserijakkoorden met Mauritanië en Marokko. Deze leden constateren dat de voorwaarden binnen het partnerschap met Mauritanië steeds verder onder druk staan, onder meer door afnemende vangstmogelijkheden, hoge operationele kosten en oneerlijke concurrentie met niet-EU-vloten. Ook constateren deze leden dat er nog weinig duidelijkheid bestaat over de voortgang van een nieuw akkoord met Marokko, terwijl dit van groot belang is voor de Nederlandse pelagische visserijsector. Zij vragen de staatssecretaris daarom naar de actuele stand van zaken van de onderhandelingen met Mauritanië en Marokko. Welke inzet pleegt het kabinet in Brussel om te komen tot werkbare afspraken, eerlijke concurrentievoorwaarden en toekomstbestendige toegang voor de Nederlandse pelagische sector? Kan de staatssecretaris daarnaast aangeven of hij mogelijkheden ziet om het proces rondom een nieuw akkoord met Marokko actief te ondersteunen of te versnellen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda. Deze leden hebben vragen en opmerkingen hierover en dragen enkele diversienpunten aan over visserij.

Verslag 3-5 mei

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zijn in beginsel kritisch over de vereenvoudingsvoorstellen van de EC. Deze leden lezen dat enkele landen hebben opgeroepen om een Omnibusvoorstel voor de visserij te presenteren. Zij horen graag meer over welke lidstaten dit bepleiten en wat volgens hen onderdeel zou moeten zijn van een dergelijk voorstel. Dit verbaast deze leden, omdat de evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) aangaf dat knelpunten vooral een probleem zijn met implementatie of lagere regelgeving. Hoe kijkt het kabinet hiernaar? Deze leden lezen dat Nederland de controleverordening aandroeg als mogelijk punt om te vereenvoudigen. Kan het kabinet duidelijk uitleggen wat haar kritiek is op de controleverordening (en ander beleid wat volgens haar "simpeler" moet) en of het kabinet (impliciet) steun heeft uitgesproken voor een Omnibusvoorstel voor de visserij? Is het kabinet bereid om zich actief tegen de komst van een Omnibus voor visserij uit te spreken en voor wezenlijke problemen in de bureaucratie te kijken naar hoe bestaand beleid praktischer uitvoerbaar gemaakt kan worden, zonder het beleid an sich aan te passen? Deze leden wijzen erop dat vereenvoudiging nooit een doel op zich is en niet ten koste mag gaan van publieke belangen zoals gezondheid en dierenwelzijn.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat ook het grote aantal afwijzingen van eco-activiteiten is besproken met sectorvertegenwoordigers. Welke boerenorganisaties zijn betrokken geweest? Deze leden vragen zich af welke concrete uitkomsten dit gesprek had. Welke acties volgen voor het kabinet naar aanleiding van het gesprek? Welke nieuwe inzichten heeft dit opgeleverd?

Verslag 27 april 2026

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de grenzen voor inkomenssteun ter discussie lagen. Deze leden steunen de Nederlandse inzet wat betreft het gericht inzetten van inkomenssteun ter bevordering van publieke belangen en het halen van juridische doelen. Zoals ook in de motie-Bromet/Podt (Kamerstuk 21501-32, nr. 1780) is gesteld, zijn deze leden van mening dat de bandbreedte van inkomenssteun beperkt moet worden ten gunste van het bekostigen van ecosysteemdiensten. Echter lezen zij alleen dat de ondergrens van de inkomenssteun ter sprake is gekomen en niet de bovengrens ter

discussie is gesteld. Hoe kijkt het kabinet naar het beperken van beide kanten van de bandbreedte? Is dit in de Landbouw- en Visserijraad van 27 april 2026 ook ter sprake gekomen en zo ja, welke opvattingen bestonden hierover?

Geannoteerde agenda

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zijn blij dat de motie-Bromet/Podt (Kamerstuk 21501-32, nr. 1780) wordt ingebracht bij deze discussie. Deze leden verzoeken het kabinet expliciet om zowel de ondergrens als de bovengrens van de bandbreedte voor inkomenssteun ter discussie te stellen. Verder vragen zij hoe deze motie verder wordt uitgevoerd en met welke lidstaten het kabinet hierin optrekt. Is er brede steun voor dit voorstel, of hoe denkt het kabinet dat te kunnen vergaren? Volgens deze leden is dit nodig voor een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) dat effectief de doelen voor klimaat en natuur behaalt.

Diversenpunt: Visserij

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben nog enkele opmerkingen en vragen over de visserij. Deze leden verwijzen naar de uitspraak van de rechtbank in Den Haag over onvergunde sleepnetvisserij op de Doggersbank (NRC, 11 mei 2026, 'Zonder vergunning geen sleepnetvisserij meer in een beschermd zeegebied', <https://www.nrc.nl/nieuws/2026/05/11/zonder-vergunning-geen-sleepnetvisserij-meer-in-een-beschermd-zeegebied-a4927549>). Deze leden zijn benieuwd hoe het kabinet op deze uitspraak reageert en welke gevolgen de uitspraak heeft voor bodemberoerende visserij die plaatsvindt op andere plekken in de Noordzee. Is het kabinet bereid om, als vervolg op de uitspraak, de controle en handhaving op bodemberoerende visserij in beschermde gebieden te versterken? Hoe reageert het kabinet op de uitspraak dat vissers voor "miljoenen" in hun jaaromzet geraakt worden door deze uitspraak? Graag ontvangen zij een onderbouwing waaruit blijkt wat de economische waarde is van visserij op de Doggersbank.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen het kabinet om uit te leggen hoe zij de motie-Kostić/Bromet (Kamerstuk 21501-32, nr. 1782) uitvoert. Ziet het kabinet ruimte om dit bij de Landbouw- en Visserijraad in te brengen? Welke specifieke acties neemt het kabinet om opvolging te geven aan de motie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de stukken aangaande de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026. Deze leden hebben hierover een aantal opmerkingen en vragen.

De leden van de PVV-fractie vragen of het kabinet bereid is om de discriminatie van schaalvergroting te stoppen. Grote bedrijven borgen onze voedselzekerheid en mogen niet worden afgestraft voor hun efficiency.

De leden van de PVV-fractie vragen of het kabinet bereid is om ervaren boeren niet uit te sluiten van steun. Het uitsluiten van pensioengerechtigde boeren leidt tot het verdwijnen van landbouwgronden en productiecapaciteit.

De leden van de PVV-fractie vragen of het kabinet bereid is Renure per direct te erkennen als kunstmestvervanger en de opschorting van CBAM-heffingen om de kosten direct te verlagen.

De leden van de PVV-fractie vragen of het kabinet bereid is een einde te maken aan de Brusselse regelzucht. Dat de minister zweeg over de administratieve lasten van gewasbeschermingsmiddelen is een breuk met het belang van de sector. Wat deze leden betreft zou Nederland juist de strijd moeten aanvoeren tegen de afvinklijstjes uit Brussel.

De leden van de PVV-fractie vragen of het kabinet bereid is om onze nationale soevereiniteit te plaatsen boven sector overstijgende EU bemoeienis met betrekking tot ons landbeheer. Onze grond en ons landschap zijn van Nederland, niet van Brussel.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister bereid is om kritisch te onderzoeken in hoeverre de huidige, zeer strikte normen voor waterkwaliteit en het waterbeheer onbedoeld bijdragen aan het verdwijnen van de noodzakelijke leefomgeving voor vissoorten zoals de ansjovis. De Oosterschelde verliest door een gebrek aan brak water haar functie als paaigebied. Erkent het kabinet dat het handhaven van dergelijke hoge normen in de toekomst kan leiden tot het verdwijnen van meer vissoorten en het definitief verloren gaan van eeuwenoud Nederlands visserijfgoed?

De leden van de PVV-fractie blijven strijden voor een sector die gewaardeerd wordt om wat zij doet, het voeden van ons volk, zonder de knoet van onnodige EU dogma's.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026 en hebben hierover enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de op 13 mei jongstleden gepresenteerde Uitvoeringsagenda van de Werktafel Visserij, waarmee concrete acties zijn vastgelegd voor een toekomstbestendige visserij- en aquacultuursector. Is de minister bereid de Kamer te informeren op welke wijze deze uitvoeringsagenda wordt betrokken bij de Nederlandse inbreng in de Raad en hoe het kabinet in Europees verband aandacht zal vragen voor voldoende ruimte voor innovatieve en duurzame vangsttechnieken, in lijn met de ambities uit het regeerakkoord?

De leden van de CDA-fractie constateren dat de EC de evaluatie van het GVB voorbereidt. Het regeerakkoord benadrukt het belang van samenwerking met Noordzeelanden en duidelijke Europese regelgeving voor de visserijsector. Kan de minister uiteenzetten welke positie Nederland inneemt ten aanzien van een eventuele herziening van de GVB-basisverordening en deelt de minister de opvatting van deze leden dat het bestaande GVB-kader in de kern voldoende instrumenten bevat en dat de prioriteit moet liggen bij volledige en consequente uitvoering van het huidige beleid, in plaats van een langdurig en onzeker herzieningstraject?

De leden van de CDA-fractie hebben vernomen dat het Actieplan Meststoffen op 19 mei wordt gepubliceerd. Kan de minister toelichten in hoeverre het Actieplan Meststoffen concrete ruimte biedt voor de erkenning en opschaling van Renure als volwaardig alternatief voor kunstmest? Is de minister bereid zich in de Raad hard te maken voor een snellere Europese erkenning van Renure, zodat Nederlandse veehouders en akkerbouwers hier op korte termijn van kunnen profiteren?

De leden van de CDA-fractie vragen de minister of hij uiteen kan zetten hoe het aankijkt tegen de oproep vanuit delen van de Europese landbouwsector om de CBAM-heffingen op geïmporteerde kunstmest tijdelijk op te schorten, mede in het licht van de hoge kosten voor boeren en de concurrentiepositie van de Europese landbouw en is de minister bereid zich in Europees verband in te zetten voor tijdelijke verlichting, zolang er nog geen gelijk speelveld bestaat voor Europese producenten en agrariërs.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat een gelijk speelveld binnen Europa een harde randvoorwaarde is voor een gezonde Nederlandse veehouderijsector. Is de minister bereid zich er in de Raad voor in te zetten dat de EU Livestock Strategy gepaard gaat met afdwingbare Europese

minimumnormen voor dierenwelzijn, zodat Nederlandse veehouders niet worden benadeeld ten opzichte van concurrenten uit andere lidstaten of uit derde landen die aan lagere eisen hoeven te voldoen, zodat er een gelijk speelveld wordt nagestreefd?

De leden van de CDA-fractie hechten grote waarde aan een inzet op strategische autonomie en voedselzekerheid gezien de geopolitiek situatie. Is de minister bereid zich er in Europees verband in het kader van de EU livestock strategy in te zetten voor een balans tussen enerzijds verduurzamingsdoelen en anderzijds het behoud van voldoende productiecapaciteit binnen de Europese Unie, zodat de afhankelijkheid van import uit derde landen niet verder toeneemt en het verdienvermogen van Europese boeren blijft behouden?

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat de in de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst met het Verenigd Koninkrijk (VK) afgesproken quotumoverdracht eind 2026 afloopt. Kan de minister aangeven wat de stand van zaken is van de onderhandelingen over de visserijafspraken met het VK na 2026 en hoe de minister zich ervoor inzet dat de belangen van de Nederlandse visserijsector daarbij worden geborgd?

De leden van de CDA-fractie maken zich zorgen over de toenemende ruimtedruk op de Noordzee als gevolg van onder meer de uitrol van windparken op zee. Het regeerakkoord benadrukt dat windmolens op zee natuurversterkend worden gebouwd, met oog voor de visserij. Is de minister bereid zich er in de Raad voor in te zetten dat bij de integrale Noordzeeaanpak, inclusief de uitvoering van de Natuurherstelverordening, voldoende ruimte voor de visserij behouden blijft en dat medegebruik van windparkgebieden door vissers actief wordt bevorderd?

De leden van de CDA-fractie wijzen op de diesel- en CO₂-afhankelijkheid van de visserijsector. Deze leden wijzen in dat verband op het Deense model van een gefaseerde CO₂-heffing op visserijbrandstoffen met een hoog terugbetalingspercentage, bedoeld om ondernemers te prikkelen te investeren in zuiniger vistuig en motoren. Denemarken heeft dit model voor 2026–2028 opgeschort, mede omdat omliggende landen niet volgden. Is de minister bereid in de Raad te pleiten voor een gecoördineerde Europese CO₂-prijsprikkel voor de visserij, zodat een gelijk speelveld wordt geborgd en investeringen daadwerkelijk ten goede komen aan verduurzaming? Hoe wil het kabinet de verduurzaming van de vloot nationaal versnellen, in lijn met de Uitvoeringsagenda Werktafel Visserij?

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

De leden van de JA21-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de stukken voor de Landbouw en Visserijraad van 26 mei 2026. Deze leden hebben hierover een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de JA21-fractie begrijpen dat bij de vorige Landbouw en Visserijraad is gesproken over het GVB. Nederland benoemde ook dat er op evenwichtige wijze rekening moet worden gehouden met ecologische en sociaaleconomische doelstellingen. Een aantal lidstaten gaf daarop aan dat de ecosysteem-benadering op dit moment niet goed werkt en dat deze meer in evenwicht moet zijn. Welke bezwaren zijn er precies tegen die ecosysteem-benadering en op welke manier beoogt men daar meer evenwicht in te brengen? Welke plannen zijn er om aquacultuur te stimuleren? Op welke manier is bij die vorige raad de pulsvisserij aan de orde gekomen? Onlangs verscheen het onderzoek naar Klimaatimpact- en voedingswaarde van in Nederland geproduceerd en geconsumeerd voedsel uit zee en de CO₂ productie bij vis, maar daarin is een aantal belangrijke Nederlandse vissoorten niet onderzocht (Wageningen University and Research, 2 maart 2026, 'Klimaatimpact en voedingswaarde van voedsel uit zee', <https://open.overheid.nl/documenten/e549427f-5642-4443-9ff5-44675c3eeddb/file>). Is de minister van

mening dat het goed is om dit ook te onderzoeken voor soorten als de paling, zeebaars, schelvis, wijting, kabeljauw en voor schelpdieren?

De leden van de JA21 fractie vragen of de minister de zorg deelt dat Brusselse regels in de praktijk vernieuwing, veiligheid en verduurzaming van vissersschepen kunnen blokkeren, terwijl het recente EU-rapport erkent dat de sector kampt met een verouderende vloot en hoge kosten. (Europese Commissie, 28 april 2026, 'European Union's fishing fleet: evolution, challenges and future', https://cinea.ec.europa.eu/publications/digital-publications/study-european-unions-fishing-fleet-evolution-challenges-and-future_en) Hoe reageert de minister op de bevindingen in dat rapport?

De leden van de JA21-fractie vragen de minister wat hij verwacht ten aanzien van de stijging van de kunstmestprijzen als gevolg van het gerommel in de straat van Hormuz voor het komende seizoen. Met welke prijsstijgingen moeten boeren rekening houden?

De leden van de JA21-fractie vragen welk standpunt de minister gaat bepleiten ten aanzien van CBAM en de invoering van CO2 belasting op meststoffen en specifiek ten aanzien van de mogelijkheid voor de EC om sectoren uit te sluiten van de heffing. Welke bredere geopolitieke gevolgen voorziet de minister hiervan met betrekking tot de beschikbaarheid van en handel in voedsel, en de effecten voor Nederland? Welke wetenschappelijke inzichten gaat het kabinet vanuit ten aanzien van de milieu- en klimaatgevolgen van het gebruik van kunstmest versus dierlijke mest voor de meest voorkomende Nederlandse bodemomstandigheden, met betrekking tot de effecten op de kwaliteit van de boden, de ecologische gevolgen en de CO2 uitstoot, mede gezien de hoeveelheid gas die voor de productie wordt gebruikt? Is de minister het eens met deze leden dat de meest eenvoudige manier om minder afhankelijk te worden van kunstmest is om meer dierlijke mest of Renure te gebruiken? Hoe beoordeelt de minister het actieplan van meststoffen dat op 19 mei 2026 wordt gepresenteerd om de problemen met betrekking tot de betaalbaarheid en beschikbaarheid van meststoffen te beperken? Welke mogelijkheden ziet de minister om de inzet en productiecapaciteit van Renure voor Nederland te versnellen en wat gaat hij daarvoor doen? Wat is de stand van zaken van de plannen voor de subsidieregeling om de productie van Renure op te schalen?

De leden van de JA21-fractie vragen welke mogelijkheden de minister ziet om, mede gezien de bevindingen van het recente rapport 'De Nederlandse stikstofcrisis. Van verwarring naar verbinding', meer en sneller stappen te nemen om bodemkwaliteit van natuurgebieden te verbeteren en herstellen door het toevoegen van calcium, kalium en magnesium (Ros et al., maart 2026, 'De Nederlandse stikstofcrisis. Van verwarring naar verbinding', <https://edepot.wur.nl/711347>)?

Vragen en opmerkingen van de leden van de FvD-fractie

De leden van de FvD-fractie hebben kennisgenomen van de stukken aangaande de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026. Deze leden hebben hierover een aantal opmerkingen en vragen. Klopt het dat er residuen van gewasbeschermingsmiddelen die in Nederland niet zijn toegestaan, worden gevonden op geïmporteerd voedsel (Institut Veblen, april 2026, 'Residues of pesticides banned in the EU in imported food: ending a dangerous and unjust double standard', <https://www.veblen-institute.org/Residues-of-pesticides-banned-in-the-EU-in-imported-food-ending-a-dangerous-and.html>)? Waarom kiest het kabinet ervoor om in te stemmen met strengere regels voor gewasbeschermingsmiddelen in de EU en daarmee Nederland en tegelijkertijd ook in te stemmen met import vanuit niet-EU landen waarin deze strengere regels niet gelden?

De leden van de FvD-fractie vragen verder of de staatssecretaris zich bij de Landbouw- en Visserijraad in gaat zetten, gebaseerd op de aangenomen motie-Russcher/Van Duijvenvoorde (Kamerstuk 21501-32 nr. 1773), om de EU vast te laten houden aan het historische aandeel van circa 23 procent in de makreelvangst.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

Visserij

De leden van de BBB-fractie hebben de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad (mei) met interesse gelezen en hebben daarover enkele vragen.

De leden van de BBB-fractie merken op dat in de motie-Van der Plas (Kamerstuk 21501-32, nr. 1770) is opgeroepen om in gesprek te gaan met de sector om tot alternatieven te komen voor de aanlandplicht en vragen hoe het staat met de uitvoering van de motie en welke concrete stappen hierin inmiddels zijn gezet?

De leden van de BBB-fractie vragen of het klopt dat het voornemen bestaat om de schoolbox formeel op te heffen en wat hiervan de onderliggende redenen zijn.

De leden van de BBB-fractie vragen in hoeverre er in het verleden onderzoek is gedaan naar de houting populatie in Nederland en specifiek in het IJsselmeer en wat de meest recente stand van deze populatie is.

De leden van de BBB-fractie vragen voorts of de uitkomsten van dit recente vis onderzoek ook zijn of worden gedeeld met het Voedingscentrum.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris om met een concreet tijdpad en duidelijke data te komen voor de uitvoering van de brandstofsteun voor de visserij, zodat de sector eindelijk weet waar zij aan toe is conform de toezegging in het vorige debat over de Landbouw- en Visserijraad.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris waarom de passieve visserij niet wordt meegenomen in de regeling voor brandstofsteun, terwijl ook deze sector te maken heeft met hoge kosten.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris om zo snel mogelijk in gesprek te gaan met Rijkswaterstaat en de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) over de nieuwe concept-beheerplannen voor de Waddenzee en de grote gesloten gebieden daarin.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris hoe de nieuwe gesloten gebieden van de concept-beheerplannen zich verhouden tot bestaande afspraken uit onder andere het mosselconvenant en het handkokkelconvenant.

De leden van de BBB-fractie vragen de minister hoe wordt voorkomen dat beheerplannen gebaseerd worden op theoretische referentiewaarden die onnatuurlijk hoog zijn vastgesteld. Waar wordt op dit moment een onafhankelijke review op wordt uitgevoerd.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris of vogelonderzoekers kunnen meevaren op kotters om in de praktijk te onderzoeken wat de daadwerkelijke effecten van visserij op vogelsoorten en leefgebieden zijn in plaats van model aannamen te gebruiken.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris hoe hij zich ervoor gaat inzetten dat de positieve inzichten over maritieme eiwitten daadwerkelijk landen in toekomstige voedingsadviezen.

De leden van de BBB-fractie vragen de minister wanneer de nieuwe wetgeving voor de rivierkreeftvisserij eindelijk naar de Kamer wordt gestuurd, aangezien de consultatie al in januari is afgerond.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris om met de minister van I&W en vertegenwoordigers uit de sector in gesprek te gaan over de toenemende frequentie van controles op vissersschepen. Hoe wordt gewaarborgd dat controles binnen de visserij rationeel en proportioneel blijven?

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris hoe hij ervoor gaat zorgen dat economie en sociale belangen binnen het GVB weer beter in balans worden gebracht.

De leden van de BBB-fractie vragen de staatssecretaris welke concrete maatregelen hij ziet om bureaucratie binnen het GVB te verminderen en het toekomstperspectief voor jonge vissers te verbeteren.

Landbouw

De leden van de BBB-fractie maken zich grote zorgen over de gevolgen van de huidige instabiele geopolitieke situatie. Deze leden zijn verheugd om te lezen dat het mestactieplan door de EC bekend gemaakt zal worden. Zij willen in dat licht nogmaals benadrukken dat op dit moment de situatie bestaat dat door strenge regels dierlijke mest verplicht vervangen wordt door kunstmest. Op dit moment wordt van de toegestane stikstofgift een beperkt deel stikstof uit dierlijke mest toegestaan. Het overige aandeel wordt dus verplicht als kunstmest gegeven. Hoewel de ruimte voor gebruik van kunstmest moet blijven bestaan voor die gewassen of momenten van toedienen waar dierlijke vaste- of drijfmest niet mogelijke is, of op een andere manier als onderdeel van een goed en compleet bemestingsplan, is het afdwingen van een groot gebruiksaandeel kunstmest volgens deze leden een slecht idee. Het zorgt ten slotte voor een even grote stikstofgift, maar met hogere klimaat-, milieu- en natuurbelasting. Wanneer boeren de ruimte krijgen om waar mogelijk een veel groter aandeel van de stikstofgift uit dierlijke mest te halen, is dat bewezen beter voor de waterkwaliteit en wordt de natuurlijke kringloop van de landbouw veel beter gesloten. De grote afhankelijkheid van Nederland en Europa van kunstmest die grotendeels uit het buitenland komt, is bovendien dus een groot risico op dit moment. Hoewel Rurale een deel van de kunstmest kan vervangen, kan de afhankelijkheid van kunstmest veel sneller en milieuvriendelijker afgebouwd worden als een groter aandeel van de stikstofgift niet langer verplicht uit kunstmest gehaald wordt. Deze leden vragen de minister om hierop te reflecteren. Als de minister het niet eens is met de bovenstaande redenering kan hij dan aangeven waarom niet? Welke onderzoeken liggen eraan ten grondslag om te zeggen dat het beter zou zijn om het aandeel stikstof uit dierlijke mest te beperken ten koste van stikstof uit kunstmest? Als de minister het eens is met deze leden dat het beter zou zijn om een groter aandeel van de toegestane stikstofgift uit dierlijke mest toe te staan, kan hij dan toezeggen hierop inzet te plegen in Europa? Zo nee, waarom niet?

De leden van de BBB-fractie zijn tot slot erg bezorgd over de onrust die de laatste weken is ontstaan door het niet toekennen van de premie voor een aantal eco-activiteiten bij een aanzienlijk deel van de deelnemers van de eco-regelingen. Deze leden vragen de minister om in Europa aan te geven dat bij extreme weersomstandigheden in sommige gevallen kennelijk niet gekozen kan worden voor een resultaatverplichting, soms zelfs achteraf. De onzekerheid van uitbetaling van deze premies geeft het risico dat boeren niet langer mee willen doen. Aangezien deze regelingen niet als inkomenssteun werken, maar boeren hiervoor land braak laten liggen of een zeer kleine opbrengst accepteren ten gunste van

natuurdoelen, is dit voor hen een onoverkomelijk risico. Als de deelname aan dit soort regelingen door dit soort onzekerheden onderdruk komt te staan, is dat uiteindelijk slecht voor natuur en milieu, niet voor de ondernemers, want zij zullen dan eerder weer kiezen voor hoogproductieve gewassen. Hoe ziet de minister dit en kan hij hierop inzet tonen bij de komende Landbouw- en Visserijraad?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van onder meer de geannoteerde agenda. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben enkele vragen naar aanleiding van het overleg in de laatste Landbouw- en visserijraad over het risicomanagement in de Europese landbouwsector. Deze leden horen graag hoe het voorzitterschap dit onderwerp verder wil behandelen. Zij willen in dit verband het blijvende belang van inzet op een weerbare voedselvoorziening en voedselzekerheid benadrukken. Zo wees een recent rapport van de Pan-European Commission on Climate and Health op de kwetsbaarheid van de Europese voedselvoorziening voor klimaatverandering. (Pan European Commission on Climate and Health, 17 mei 2026, 'Pan-European Commission on Climate and Health: Call to Action', <https://www.who.int/europe/publications/m/item/pan-european-commission-on-climate-and-health--call-to-action>) Deze leden horen graag hoe Nederland ervoor zorgt dat voedselzekerheid op de agenda blijft, niet alleen wat betreft de uitvoering van de Europese voedselstrategie, maar ook in beleidsvorming rond gewasbescherming en de Nitraatrichtlijn (minder afhankelijkheid van kunstmest).

De leden van de SGP-fractie hebben begrepen dat 19 mei 2026 het Actieplan Meststoffen wordt gepresenteerd. Deze leden ontvangen graag een eerste reactie op het voorgestelde Actieplan. Welke mogelijkheden ziet de minister voor meer ruimte voor toepassing van Renure-meststoffen, onder meer door beperkende voorwaarden te verruimen of aan te passen, en voor gerichte derogatie? Hoe gaat hij aanknopingspunten hiervoor benutten? Deze leden hebben begrepen dat er op Europees niveau discussie is over het omgaan met de CBAM-heffing voor kunstmeststoffen. Zij hebben begrepen dat er door de rapporteur van het EP een voorstel is gedaan om het voorgestelde tijdelijke fonds voor decarbonisatie ook open te stellen voor akkerbouwers. Zij horen graag of de minister dit voorstel steunt.

De leden van de SGP-fractie hebben enkele vragen naar aanleiding van de terugkoppeling van het sectoroverleg over de ecoregeling. Deze leden waarderen de inzet om bij alle dossiers met een afwijzing voor de eco-activiteit groenbedekking alsnog een menselijke beoordeling te doen. Zij hebben in dit verband wel een vraag: niet alle boeren hebben foto's gemaakt als bewijsmateriaal om te kunnen laten zien dat sprake was van doodgevroren groenbedekking. Hoe wordt hiermee omgegaan? Wat zijn de mogelijkheden om in de toekomst min of meer automatisch, dus kort na de opname(s), een melding te geven als het Areaal Monitoring Systeem aangeeft dat niet aan de voorwaarden voldaan zou zijn? Dan hebben telers de gelegenheid om zelf bewijsmateriaal te verzamelen. Deze leden hebben ook een vraag wat betreft het (te) laat opkomen van kruidenmengsels bij groene braak voor voldoende groenbedekking (minimaal 80 procent). Wordt coulance betracht in verband met de droogte in het voorjaar? Deze leden willen erop wijzen dat telers wel de betreffende percelen braak hebben laten liggen en zo teeltopbrengsten zijn misgelopen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

Bescherming van vissen, vogels en oceanen

De leden van de PvdD-fractie hebben opgemerkt dat vertegenwoordigers van de Europese visserij-industrie in Brussel hard lobbyen voor afzwakking van de Europese visserijregels. (Europêche, 30 april 2026, 'Europêche calls for a targeted revision of the CFP following Commission evaluation', <https://europeche.org/europeche-calls-for-a-targeted-revision-of-the-cfp-following-commission-evaluation/>) Deze leden merken op dat visserij-lobbyisten pleiten voor verzwakking van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, inclusief afschaffing van het verbod op overboord gooien van ondermaatse vis, verzwakking van de regels voor de toegang tot de diepzee, verzwakking van de controleregels op illegale en niet-gerapporteerde visserij en het subsidiëren van de overcapaciteit van de Europese vloot. Zij merken op dat de visserij-industrie een steeds grotere vat krijgt op het EP en de EC en dat het idee om de Europese visserijregels fors af te zwakken dreigt te worden overgenomen door deze instellingen. Tegelijkertijd merken deze leden op dat uit een recente evaluatie van de EC blijkt dat de duurzaamheid van de Europese visserij maar langzaam verbetert en dat oceaانبeschermingsdoelen niet behaald zijn (Europese Commissie, 30 april 2026, 'Commission evaluation shows slow progress in fishing sustainability and ongoing challenges for EU fishers', https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_938). Deelt de staatssecretaris de zorgen van deze leden over het niet behalen van de beschermingsdoelen? Deelt de staatssecretaris de zorgen over het niet naleven van de internationale en wettelijke verplichting om overbevissing uiterlijk te stoppen tegen 2020 en over het feit dat zowel in Europese wateren als daarbuiten nog forse overbevissing plaatsvindt? Deelt de staatssecretaris de zorgen over het feit dat uit de evaluatie blijkt dat er maar beperkt voortgang is gemaakt op het toepassen van selectievere en milieuvriendelijkere visserijmethodes? Deelt de staatssecretaris de mening dat er op dit moment geen enkele gegronde reden is om het bestaande visserijbeleid af te zwakken, gezien de huidige regels al niet voldoende zijn gebleken om de overbevissing en schadelijke exploitatie van onze zeeën te stoppen? Zo ja, is de staatssecretaris bereid om zich in Brussel uit te spreken tegen afzwakkingen van het Europese visserijbeleid? Is de staatssecretaris met deze leden van mening dat beter ingezet kan worden op goede implementatie van de huidige visserij en natuurbeschermingswetgeving dan op het afzwakken daarvan?

De leden van de PvdD-fractie merken op dat uit de evaluatie van de EC blijkt dat veel vissers 'ongewenste soorten' die zij vangen nog steeds overboord gooien in strijd met de aanlandplicht. Deze leden maken zich zorgen over het feit dat 70 tot 80 procent van deze overboord gegooide vissen alsnog sterven, maar niet worden afgetrokken van de beschikbare visserijquota. Deelt de staatssecretaris de mening dat het overboord gooien van ongewenste vissen een verspillende praktijk is? Kan het illegaal overboord gooien van ongewenste vissen volgens de staatssecretaris bijdragen aan overbevissing? In hoeverre hecht de staatssecretaris aan goede controle op het verbod op het overboord gooien van ongewenste vissen en zijn de controles daarop scherp genoeg? Waarom pleit het Nederlandse kabinet in Brussel voor het versoepelen van de controleregels, terwijl veel visserijregels op dit moment niet worden nageleefd? (Agence Europe, 31 maart 2026, 'Germany and other countries call for European fisheries legislation to be simplified', <https://agenceurope.eu/en/bulletin/article/13840/6/germany-and-other-countries-call-for-european-fisheries-legislation-to-be-simplified>) Ziet de staatssecretaris een verband tussen het niet naleven van de visserijregels en de blijvende overbevissing door de Europese vloot?

De leden van de PvdD-fractie hebben vorig jaar kennisgenomen van het rapport van Compassion in World Farming en willen hier graag nog aandacht voor vragen. (Compassion in World Farming, NB, 'The Growing Threat of Carnivorous Aquaculture', https://www.ciwf.nl/media/dayhg4fj/ciwfgeb-_251008_cam-_endit-_octopus-report-en-_print-and-web_published.pdf) Deze leden hebben namelijk geconstateerd dat er een zorgwekkende ontwikkeling van toename in viskwekerijen. Kan de staatssecretaris een reactie geven op het rapport? Onderschrijft hij de noodzaak om carnivore aquacultuur te beperken? Zo nee, waarom niet? Is hij bereid om zich hiervoor in de EU hard te maken? Zo nee, waarom niet? Hoe oordeelt de staatssecretaris

over de 'Keep them wild-pledge'? (Compassion in World Farming, 'Keep Them Wild: Sign the Global Pledge', <https://www.ciwf.org/programmes/endit/keep-them-wild/global-pledge/>) Is hij bereid deze pledge te ondersteunen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdD-fractie ontvangen graag de stand van zaken omtrent de aangenomen motie om op korte termijn met maatregelen te komen om pijlinktvissen beter te beschermen, in Europees verband te pleiten voor voorzorgsbeheer, met aandacht voor het verbeteren van de monitoring, het kunnen opleggen van tijdelijke vangstbeperkingen en het behouden van een gezonde pijlinktvispopulatie (Kamerstuk 21501-32, nr. 1782). Kan de staatssecretaris zijn plannen hierover in ieder geval vóór het commissiedebat Visserij en Landbouw- en Visserijraad op 16 juni 2026 naar de Kamer sturen?

De leden van de PvdD-fractie vragen tevens naar de uitvoering van de aangenomen motie-Kostic/Bromet over het verzetten tegen EU-plannen om meer aalscholvers te doden (Kamerstuk 21501-32, nr. 1756). Eerder liet het kabinet weten de Kamer hierover "op korte termijn" te informeren (Kamerstuk 36 915-XIV, nr. 6). Indien deze informatie nu nog niet kan worden verschaft, ontvangen deze leden graag een tijdsaanduiding wanneer de Kamer hierover wel zal worden geïnformeerd.

Stierengevechten

De leden van de PvdD-fractie vinden het onbegrijpelijk dat de minister aangeeft dat hij het de verantwoordelijkheid van individuele lidstaten vindt om subsidies voor stierengevechten te beëindigen (Kamerstuk 28625-381). Deze leden vinden deze uitspraken niet rijmen met de breed gedeelde wens in de Kamer om een einde te maken aan subsidies voor stierengevechten (Kamerstuk 21501-32, nr. 1292). Zij vragen de minister of hij alsnog bereid is om zich bij de onderhandelingen over het GLB 2028-2034 in te zetten om fokkers van de 'toro de lidia' expliciet uit te sluiten van deelname aan directe GLB-betalingen en fondsen voor plattelandontwikkeling, verantwoording en transparantie te versterken om te voorkomen dat subsidies voor de veehouderij worden omgebogen naar de stierenvechtsector en dierenwelzijn prioriteit te geven bij de onderhandelingen over het GLB. Deze leden hopen dat de minister dit wil toezeggen.

Transporten van piepjonge kalfjes van Ierland naar Nederland

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de tijdlijn van de staatssecretaris met betrekking tot het bestrijdingsprogramma infectieuze boviene rhinotracheïtis. Deze leden vragen waarom de staatssecretaris ervoor kiest om de goedkeuring van de EC uiterlijk vier jaar na inwerkingtreding van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) aan te vragen? Wat wordt bedoeld met 'uiterlijk' vier jaar? Deze leden vinden vier jaar na inwerkingtreding van de AMvB namelijk een erg lange periode om vreselijke langeafstandstransporten met piepjonge kalfjes in stand te houden. Houdt de staatssecretaris er nadrukkelijk rekening mee dat deze goedkeuring ook eerder kan worden aangevraagd. Zo ja, hoeveel eerder? Zo nee, waarom niet? Is de staatssecretaris bereid om deze termijn zoveel mogelijk in te korten? Zo nee, waarom niet?

Schadelijke subsidieregelingen

De leden van de PvdD-fractie zijn benieuwd naar de opvolging van het Kunming Montreal Global Biodiversity Framework (2022) en het Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)-rapport 'Quickscan effecten van het LNV instrumentarium op natuur en biodiversiteit' (RVO, 30 juni 2023, 'Quickscan LNV instrumentarium op natuur en biodiversiteit', <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/30/bijlage-quickscan-Inv-instrumentarium-op-natuur-en-biodiversiteit>). Nederland heeft zich gecommitteerd om in 2025 het nationale beleid, inclusief alle subsidieregelingen, onderzocht te hebben op mogelijk schadelijke effecten voor biodiversiteit. Kan de

minister aangeven wat de stand van zaken is omtrent dit onderzoek dat wordt uitgevoerd door Wageningen University & Research en CE Delft en wanneer deze naar de Kamer wordt gestuurd?

Landbouwgif en Omnibus Food & Feed Package

De leden van de PvdD-fractie blijven ook met veel aandacht de ontwikkelingen rondom landbouwgif en in het bijzonder het Omnibus Food & Feed Package volgen en hebben hier aanvullende vragen over. Uit de brief van de staatssecretaris over de Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF)-vergadering kan worden opgemaakt dat Nederland grotendeels blijft meebewegen met de Europese procedure voor verlening van toelating van gevaarlijke stoffen zoals onder andere tebuconazool (Kamerstuk 27858, nr. 746). In een aangenomen motie-Ouwehand uit 2013 (Kamerstuk 27858, nr. 208) werd expliciet gevraagd om een uitfaseringspad van deze en vier andere azoofungiciden. De brief laat duidelijk zien dat er erkenning is voor de risico's, maar blijft ook vasthouden aan bestaande praktijken. Deze leden vragen waarom de staatssecretaris de verlening van toelating van gevaarlijke stoffen blijft toestaan terwijl de risico's bekend zijn. In het licht van het veel besproken Omnibus Food & Feed Package vragen deze leden ook of de staatssecretaris zich zal houden aan zijn uitspraak tijdens het plenaire debat over de Food and Feed Safety Simplification Omnibus om tegen het pakket te stemmen als duidelijk is dat het zal leiden tot een verslechtering van de bescherming van mens, dier en milieu en het niet leidt tot het toelaten van duurzame middelen en hiervoor te pleiten op Europees niveau.

Natuurbranden

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel Integrale Natuurbrandbeheersing. Deze leden vragen of de minister bereid is om bij de onderhandelingen ook te wijzen op de gevaren van Defensie activiteiten voor de natuur en het risico op natuurbranden dat daarbij gepaard gaat. Gaat de minister delen wat er in de afgelopen weken is gebeurd in Nederland met verschillende natuurbranden door toedoen van Defensie activiteiten in natuurgebieden met explosieve middelen?

Vragen en opmerkingen van de leden van Groep Markuszower

De leden van Groep Markuszower hebben kennisgenomen van de agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026 en hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van Groep Markuszower zijn van mening dat het onze Nederlandse boeren niet gemakkelijk wordt gemaakt. Aan de ene kant worden zij gedwongen om dure kunstmest aan te schaffen. Aan de andere kant moeten zij hun eigen dierlijke mest, een waardevolle grondstof, tegen hoge kosten afvoeren vanwege starre Europese regels. Hoe kan het dat we boeren opzadelen met torenhoge kosten, terwijl we tegelijkertijd een perfect bruikbaar alternatief weg reguleren? Hoe kijkt de minister zelf naar deze tegenstrijdigheid en belangrijker: wat gaat hij hier in Europa concreet aan doen? De EC komt met een actieplan voor meststoffen, maar laten we eerlijk zijn: zolang Nederland braaf achter elke Brusselse regel aan blijft lopen, verandert er niets. Boeren hebben nu praktische maatregelen nodig om hun bedrijf draaiende te houden. Deze leden vragen daarom aan de minister of hij bereid is om zich hard te maken voor meer ruimte voor het gebruik van dierlijke mest. Op zijn minst tijdelijk, zolang kunstmestprijzen hoog zijn, moeten boeren hun eigen mest kunnen benutten in plaats van die verplicht af te voeren. Een subsidie vanuit Europa klinkt misschien mooi, maar is de wereld op zijn kop, daar draait namelijk de belastingbetaler voor op. (De Telegraaf, 19 mei 2026, 'Europese Commissie werkt aan megasteun voor boeren na kunstmestschok door Midden-Oosten-oorlog; voedselprijzen gaan anders drastisch omhoog', https://www.telegraaf.nl/binnenland/europese-commissie-werkt-aan-megasteun-voor-boeren-na-kunstmestschok-door-midden-oosten-oorlog-voedselprijzen-gaan-anders-drastisch-omhoog/152007862.html?utm_medium=referral&utm_campaign=share). Terwijl het alternatief dierlijke mest een

vele malen logischere oplossing zou kunnen zijn. Is de minister het met deze leden eens? Zo nee, waarom niet?

De leden van Groep Markuszower hebben dan nog enkele vragen over het Mercosur-akkoord. Een akkoord dat volgens dit kabinet goed zou zijn voor de economie, met een marginale bbp-groei van 0,02 procent. Maar tegen welke prijs? Landen als Frankrijk, Oostenrijk, Hongarije en Ierland hebben niet voor niets grote bezwaren. Inmiddels heeft ook Polen dit akkoord aangevochten bij het Europese Hof van Justitie, omdat het akkoord Europese boeren blootstelt aan oneerlijke concurrentie. Boeren in Zuid-Amerika produceren onder lagere standaarden. Minder regels, lagere kosten. Ondertussen moeten onze boeren voldoen aan de strengste eisen ter wereld. Laten we trots zijn op onze landbouwsector en zeer goed oppassen voor het wegconcurreren van onze eigen landbouw. Terwijl wij hier onze boeren uitkopen en beperken, importeren we producten waarvoor elders veel lagere standaarden voor dierenwelzijn en milieubescherming gelden. Deze leden vragen de minister dan ook hoe hij dit rechtvaardigt tegenover Nederlandse boeren en naar de Nederlandse consument. Wat gaat de inzet van Nederland worden om de concurrentie eerlijker te maken? Steeds meer boeren stoppen. De kosten stijgen, de regels stapelen zich op en perspectief ontbreekt. Ondertussen wordt onze voedselzekerheid steeds afhankelijker van het buitenland. In een tijd van geopolitieke spanningen is dat geen verstandig beleid en dat is een risico. Nederland moet weer kiezen voor zijn eigen boeren. Voor voedselproductie op eigen bodem.

De leden van Groep Markuszower zijn van mening dat het nu tijd is dat deze minister opkomt voor de Nederlandse belangen en de Nederlandse agrarische sector. Wat gaat daarbij de Nederlandse inzet zijn?

**II Antwoord / Reactie van de minister van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur**

III Volledige agenda

Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad van 26 mei 2026

Kamerstuk 21501-32-1792 - Brief minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen, d.d. 13 mei 2026

Verslag Landbouw en Visserijraad 27 april 2026

Kamerstuk 21501-32-1791 - Brief minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen, d.d. 11 mei 2026

Verslag informele Landbouw- en Visserijraad van 3-5 mei 2026, jaarrapportage GLB-NSP en sectoroverleg over de eco-regelingen

Kamerstuk (2026Z10015) - Brief minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen, d.d. 15 mei 2026

SCoPAFF-vergadering gewasbescherming mei 2026

Kamerstuk 27858-746 - Brief staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, S.P.A. Erkens, d.d. 4 mei 2026

Kwartaalrapportage lopende EU-wetgevingshandelingen eerste kwartaal 2026

Kamerstuk 22112-4325 - Brief minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen, d.d. 7 mei 2026

Fiche: Mededeling Integrale Natuurbrandbeheersing

Kamerstuk (2026Z09436) - Brief minister van Buitenlandse Zaken, T.B.W. Berendsen, d.d. 8 mei 2026